

A photograph of a garden pond with lily pads, surrounded by dense green foliage and a stone wall. A large yellow circle is superimposed over the image, framing the text.

25 jaar

WATERTUIN

van puin tot parel

1979

2017

Voorwoord

U heeft een stukje geschiedenis in handen. Het ontstaan van een tuin. Geen particuliere tuin, maar een gemeenschapstuin. De Watertuin van het Spijkerkwartier in Arnhem.

Zaterdag 23 juni 2018 vieren we het 25 jarig bestaan van de Watertuin. En dat is bijzonder! Want wie een tuin heeft, weet hoeveel werk het kost om de tuin elk seizoen te laten stralen. En wie vrijwilligers zoekt, weet wat dat vraagt...

Dat de omwonenden van de Watertuin tot veel in staat zijn bewijst deze blauw-groene parel. Onder ruisend groen, boven diep glanzend water, kwaken de kikkers, zoemen de bijen en zingen de vogels Hier vind je rust.

Hulde aan de initiatiefnemers, de creatieve ontwerpers, de vele tuinlieden en de doorzetters! Want een tuin beginnen is mooi maar een tuin onderhouden en dat volhouden, elke week opnieuw, dat is prachtig!

Watertuin, gefeliciteerd met je 25ste verjaardag.

Yolanda Klunen
Groengroep Spijkerkwartier

Het terrein van de voormalige drukkerij blijkt vervuild. Maar de omwonenden zijn het duidelijk niet eens met de oplossing van de gemeente.

Dankzij de inzet van vele vrijwilligers is het binnenterrein nu een groene oase.

Hoe het begon

1617 – 1879 LANDGOED 'GELDERSCH SPIJKER'

Ooit lagen in het gebied waar nu de Watertuin ligt, waterpartijen van het landgoed Geldersch Spijker. In de negentiende eeuw stroomde hier dichtbij de Molenbeek. Het water van de beek werd gebruikt om de grote vijvers die deel maakten van het landgoed Geldersch Spijker te voeden. In 1879 werd het landhuis gesloopt en de Parkstraat in oostelijke richting uitgebreid. De vijvers verdwenen en de beek werd aan de noordkant van de Parkstraat ondergronds geleid.

1929 – 1987 DRUKKERIJ 'HAVER-WEENINK'

Later werd achter de huizen aan de zuidkant van de Parkstraat de drukkerij 'Haver-Weenink' gebouwd. In 1987 verdween de drukkerij en maakten de initiatiefnemers Ben Veld en Joost Bos van de aangrenzende Ecologische tuin een plan voor een nieuwe binnentuin. Helaas bleek de bodem vervuild te zijn met lood en zink, gebruikelijke metalen in het toenmalige drukproces. De gemeente koos voor de makkelijkste oplossing. Een parkeerterrein zou dure saneringskosten uitsparen. Hierop volgde in 1988 een demonstratie naar het stadhuis om de raad te overtuigen hoe belangrijk groen en natuur zijn voor de stenige, dichtbevolkte wijk.

De binnenterreinen van het Spijkerkwartier werden vanaf de jaren '50 volgebouwd met kleine fabriekjes. Ook drukkerij Haver Weenink stapelde uitbreidingen op elkaar.

*Het grote zandverplaatsen wordt door een aan-
nemer gedaan. Daarna komen de buurtbewoners
in actie. Met stenen en puin worden de bulten
opgebouwd.*

FOTO'S: PETER VAN STRALEN

Na maanden van plannen en schetsen begint de aanleg. De gemeente is uiteindelijk overtuigd van het plan. Marc, Germa, Annemiek en Loet hebben een maquette gemaakt waarop de hoogteverschillen en de beplantingszones zichtbaar zijn gemaakt. Elke zone zal zijn eigen bodemsoort krijgen met daarbij horende beplanting. De tuin krijgt twee vijvers. Het hoogteverschil van de tweede vijver wordt gebruikt om de vervuilde grond van de voormalige drukkerij te bergen.

Gelukkig voor iedereen werd het parkeerplan door de politiek geschrapt. De zware metalen zaten stabiel in de ondergrond en het grondwater bleek gelukkig schoon. Het terrein werd met een tijdelijk bouwhek afgesloten maar tussen gemeente en provincie ontstond discussie over de juiste aanpak. Voor de omwonenden van het terrein duurde het allemaal veel te lang.

1991 DE WATERTUIN IN WORDING

Vier nieuwe bewoners, Marc van der Burght, Germa Huijbers, Annemieke Kleijn en Loet van Moll, pakken de draad op en leggen in samenwerking met de gemeente de basis voor de nieuwe binnentuin. Het historische gegeven van de voormalige waterpartijen en daarnaast de wens ook libellen, salamanders, kikkers en padden in de buurt een kans te geven, inspireren tot een plan voor een tuin met twee grote vijvers. Dit nieuwe plan ontstaat in nauw overleg met opbouwwerk, wijkcoördinator en Dienst Openbare Werken. In de loop van 1991 besluit de gemeente geheel in de lijn van de opzet van het plan om de vervuilde grond grotendeels op het terrein te laten en af te dekken met een meter schone grond.

FOTO'S: PETER VAN STRALEN

1992 – 1993 VAN PLAN TOT TUIN

Het plan met plattegronden, schetsen en een maquette wordt vervolgens op een informatieve avond gepresenteerd aan de wijk. In 1992 en 1993 wordt de basis van de Watertuin, het grondwerk en de bouwwerken, door een aannemer uitgevoerd. Tientallen bewoners nemen vervolgens het werk over door vrijwillig en eigenhandig duizenden stenen te stapelen en te metselen. Maar ook door evenzoveel planten in de nieuwe schone grond te zetten. Op vrijdag 18 juni 1993 is de Watertuin klaar om feestelijk geopend te worden.

FOTO'S: PETER VAN STRALEN

Veel bekijks

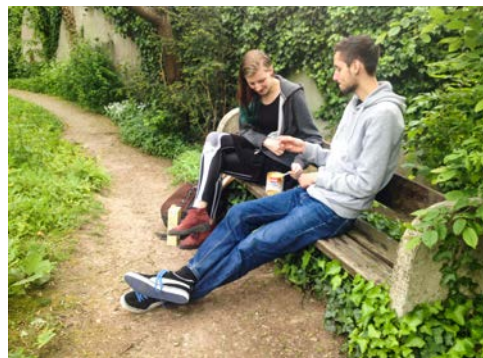
De Watertuin wordt door veel verschillende mensen bezocht en uiteenlopend gebruikt. Omwonenden komen met een boekje om lekker buiten te lezen. Mensen zonder tuin of balkon gaan er graag zitten met een thermoskan koffie. Of men komt in de vroege ochtend om de yoga zonnegroet te beoefenen. Scholieren met een tussenuur ontspannen zich of nemen nog even hun toetsstof door.

Ouders met jonge kinderen, soms met grootouders, komen kijken welke verrassingen de natuur nu weer biedt. Een welriekende bloeiende kamperfoelie of een interessante krioelende brij van kikkervisjes? Fotografen kruipen langs de oevers op zoek naar dat ene *shot*.

INTERNATIONALE PRIJS

De Watertuin is niet alleen voor de buurt. Ook bezoekers uit andere wijken komen langs, soms om inspiratie op te doen voor hun eigen buurt. Ook gebruiken studenten van groene opleidingen de tuin als studieobject of inspiratiebron. Rondleidingen in de Watertuin zijn populair onder tuinverenigingen, ambtenaren van gemeenten en provincie.

Een internationale jury riep Arnhem in 2009 uit tot 'de groenste stad Europa' na een bezoek aan o.a. onze Watertuin.

Christo's boom

Elk jaar is het weer een klein wonder. Zodra de vogelkers bij de bovenvijver jonge blaadjes krijgt, komen ook de rupsjes van de stippelmot in actie. Ze maken een uitgebreid nest van spinsels en kunnen zo ongestoord de hele boom kaalvreten. Het is eigenlijk een prachtig gezicht, die hele boom in zijde ingepakt. Gelukkig loopt de vogelkers na de vraat gewoon weer uit.

Onderhoud en beheer

De Watertuin dient een aantal doelen:

- De natuur -planten en dieren- een kans te geven zich in alle rust te ontwikkelen;
- Mensen uit de buurt een plek te geven voor een plezierige ontmoeting. Dat kan zijn tijdens het werk in de Watertuin, rustige verpozing, kunstmanifestaties of muziek-uitvoeringen;
- Mensen dichtbij huis een prettige en mooie plaats te bieden om voor zichzelf tot rust te komen en zich te ontspannen;
- Belangstellenden gelegenheid te geven rond te kijken en eventueel inspiratie op te doen.

In de visie van de Watertuin staat natuur voorop. Daarbij hoort aangepast onderhoud. Het meeste werk is het selectief wieden en snoeien. Er wordt rekening gehouden met de natuurlijke cyclus van dieren, zoals de winterslaap van amfibieën en het broedseizoen van vogels.

WATERWERKDAG

Er is een lijst met tien tot twaalf vaste vrijwilligers, die traditiegetrouw worden uitgenodigd voor de werkdagen. Tegenwoordig via e-mail, maar 25 jaar geleden nog met prachtige briefjes - zie de collage hiernaast. De huidige ploeg werkt om de twee weken op zaterdag van 10:00 tot 12.30 uur in de Watertuin (met uitzondering van de winter). Er is dan ook tijd voor sociale contacten. Tijdens de pauze wordt bij één van de aanwonende vrijwilligers koffie of thee gedronken. Tussen werkdagen door houden omwonenden met elkaar de Watertuin schoon en legen de vuilnisbakken. Het grootste deel van het afval van snoeien en wieden wordt gecomposteerd in compostbakken achterin de Watertuin. De Watertuin gebruikt zelf nauwelijks compost gezien de beplanting, die vooral schrale bodems vereist. Daarom kunnen de andere tuinen in de wijk de compost gebruiken.

Watertuin

WE GAAN NOG EEN KEER DIT JAAR IN DE WATERTUIN WERKEN: OP ZONDAG 14 NOVEMBER VAN 11.00 TOT 16.00 UUR. ER MOETEN NAMELIJK NOG BOLETJES EN STRUIKEN DE GROND IN. HOOGSTWAARSCHIJNLIJK KOMT ER IN DECEMBER NOG EEN GEZELLIGE JAARAFSLUITING. BERICHT DAAROVER VOLGT NOG. IN IEDER GEVAL TOT A.S. ZONDAG!

WERKGROEP
WATERTUIN.

DANKZIJ EEN BIJDRAGE VAN DE EZENDAMMERS HEBBEN WE VRIJDAG 15 DE MOGELIJKHEID OM DE DAG AF TE SLUITEN MET ETEN EN DRINKEN. IEDEREEN IS WELKOM, (OOK ALS JE DAN NIET GEWERKT ZOU HEBBEN) VANAF 17.00 UUR IN DE WATERTUIN.

BESTE WATERTUINERS

HET IS WEER HOOG TIJD OM TUSSEN DE KLEINE, LIEVE, GENSCHULDIGE, PLANTJES, EEN AANTAL GROTE, GROVE, BRUTE WOEKERAARS WEG TE KNIppen. EN WEL OP:

VRIJDAG 15 JULI

ZONDAG 24 JULI

VAN 11.00 TOT 16.00 UUR.

LET WEL: DIT MAAL EEN KEER OP VRIJDAG DUS!

TOT DAN.

BESTE WATERTUINTJERS

DE MUURPLANTEN ZIJN, NA WAT VERTRAGING, NU TOCH BINNEN. WE GAAN ZE PLANTEN OP:

ZONDAG 13 NOVEMBER

DAARNA VOLGT DE LAATSTE WERKDAG VOOR DE WINTER-STOP. ER MOETEN NOG WAT STRUIKEN VERPLANT WORDEN, NOG EEN PAAR STUKJES GEWIED EN WAT OGERUIMD:

ZONDAG 20 NOVEMBER

TOT DAN.

Watertuin

Beste vrijwilliger,

We kunnen het éénjarig jubileum gaan vieren! Op zondag 12 december, vanaf 15.00 uur, willen we een gezellige jaarafsluiting houden met o.a. watertuinvideo's! Het feestje wordt gehouden in Huisje Parkstraat 96. Tot a.s. zondag!

De feestcommissie
Werkgroep Watertuin

DEZE ZOMER ZIJN ER ZES SOORTEN LIBELLEN WAARGENOMEN IN DE TUIN: 3 SOORTEN ECHTE LIBELLEN, O.A. DE GROTE KEIZERLIBEL, EN 3 SOORTEN WATERJUFFERS, O.A. DE GEWONE PANTSERJUFFER.

Gewone
pantserjuffer

BESTE MEDETUINERS,

WE MOETEN WEER AAN DE SLAG. WE WERKEN OP ZONDAG 11 SEPTEMBER EN ZONDAG 25 SEPTEMBER, VAN 11.00 TOT 16.00 UUR: WOEKERAARS WEGKNIppen, FLAP SCHEPPEN, OEVERS MAAIEN EN OP DE 25 STE PLANTEN IN DE BOVENVUUR EN OP DE OEVERS ZETTEN.

TOT DAN!

Groene oases in de stad

Natuur is meer dan decoratie. Het groen van bomen en planten in de stad biedt niet alleen een fraai uitzicht. Een groene omgeving verhoogt ons wel-zijn.

Ons huidige leefklimaat vraagt veel van onze mentale energie. Er komen zo veel prikkels op ons af, je hebt rustgevende activiteiten nodig om je weer op te kunnen laden. In de natuur werken of recreëren voorkomt dat je gestrest en uitgeput raakt, dat tonen onderzoeken aan. Ook nodigt een groene buurt mensen uit tot ontmoeten en bewegen, wat een positieve invloed heeft op onze gezondheid en sociale contacten.

JONG GELEED

Stadskinderen weten vaak niet hoe een regenworm aanvoelt, hoe een kikker kwaakt en dat de melk niet uit de supermarkt komt. Kinderen die vaak met de natuur in aanraking komen groeien harmonieuzer op en presteren vaak beter op school. Gelukkig kiezen steeds meer scholen voor het vergroenen van hun omgeving. Basisschool de Sterrenkring, midden in het Spijkerkwartier, levert met natuureducatie en een groene schoolomgeving hier een positieve bijdrage aan.

Niet alleen wijzelf hebben veel profijt van een

groene omgeving. Door het creëren van groene oases in een wijk kunnen plant en dier plek vinden om te verblijven, schuilen, nestelen en zich te verspreiden. Hoe groter het groene netwerk in een wijk is, hoe groter de biodiversiteit. Op wijk- en stadsniveau.

KLIMAATVERANDERINGEN OPVANGEN

Daarnaast, net als in heel Nederland, zijn ook in het Spijkerkwartier de klimaatveranderingen te ervaren. Fijnstofoverlast, stedelijke opwarming

of wateroverlast zijn grote uitdagingen van deze tijd. Een groenere wijk heeft ook positieve effecten op klimatologisch vlak. Het kan opwarming van gebouwen en straten tegengaan. Door bestrating te vervangen voor 'groen' kan waterinfiltratie worden bevordert en door het inzetten van plantensoorten die fijnstof binden kan luchtvervuiling worden aangepakt. Kortom groene oases zoals de Watertuin zijn van straatniveau tot stadsbreed een verrijking van het stadsklimaat.

Ontstaan Groengroep

Een groot aantal (groene) activiteiten, plannen en initiatieven van buurtbewoners gaat vanaf de jaren '70 vooraf aan de geboorte van de Groengroep Spijkerkwartier in het najaar van 1991.

De oudste groenactiviteit in de buurt is de Bloembakkenactie. In 1974 organiseert een aantal bewoners voor het eerst een verkoopdag van bloeiende planten voor potten en bakken op stoepen, vensterbanken en balkons. Het is een van de spontane acties die voorafgaat aan het ontstaan van de Werkgroep Spijkerkwartier. Een van de pogingen om de buurt groener, mooier en aantrekkelijker te maken.

Deze Werkgroep bestoort in die tijd de gemeente met allerlei voorstellen voor verbetering van straten of van rommelige plekken

in de buurt. Zoals het planten van bomen en struiken en het adopteren van de perkjes rond de bomen (de zgn. boomspiegels). Het eerste plan is het plein van School V aan de Spijkerstraat in te richten als 'recreatiemogelijkheid voor bejaarden': de **Schooltuin** - uitgerust met een *jeu de boules*baan.

In de jaren tachtig komen verschillende binnen-terreinen vrij door sloop van kleine bedrijven.

Het eerste is een terrein aan de Prins Hendrikstraat, waar een lederwarenfabriek stond. De gemeente wil er een parkeerterrein van maken, maar de bewoners hebben een volstrekt ander idee. Het moet een ecologische tuin worden.

Na intensief overleg laat de gemeente haar plan varen en stelt geld beschikbaar voor de inrichting van de **Ecologische tuin**. Als voorwaarde wordt wel gesteld dat de omwonenden de tuin zelf aanleggen en beheren. Met het

puin van de Stokvishal bouwen omwonenden met eigen handen en naar eigen ontwerp de kale vlakte om tot een stijlvolle tuin.

Tegelijkertijd ontstaat aan de Schoolstraat, op het terrein van een voormalige opslagloods, de **Achtertuintuin**. Een tuin met een klassieke beplanting, bloemrijke borders en sierlijke cultuurplanten. Op het aangrenzende terrein staat een tehuis voor weduwen en wezen ofwel 'bestedelingen' dat wordt afgebroken. Hier verrijst de **Bestedelinguin**. De **Watertuin** volgt, zoals in dit boekje beschreven.

Wanneer begin jaren negentig de Groengroep Spijkerkwartier ontstaat, komt er meer samenhang tussen de tuinen. Dat werkt aanstekelijk. Ook aan de Prinsessestraat gaan enkele mensen een klein binnenterrein aanleggen en beheren: de **Kruidentuin**. Hetzelfde gebeurt op de hoek Boulevard Heuvelink/Emmastraat. Dat wordt **Emmaplantsoen** gedoopt.

Sindsdien zijn ook de **Posttuin**, de **Spoortuin**, de **Vlindertuin** en de **Sterrentuin** ontstaan.

Dit brengt het aantal openbare tuinen in het Spijkerviertel, in beheer van omwonenden, op elf (zie de plattegrond achterin dit boekje). Door de bundeling van krachten heeft de Groengroep veel meer status gekregen binnen de gemeente. Arnhem promoot de tuinen in het Spijkerviertel als 'groene oases'.

Flap

Ongewenste algen in een vijver worden vaak draadalg, groenalg, plaagalg of flap genoemd. Waarom flap? In het begin was het moeilijk om het evenwicht van flora en fauna in de vijvers goed te krijgen. Hierdoor ontstond bij warm weer snel veel algvorming. Voor je het wist groeide dan het hele vijveroppervlak dicht en moesten we ingrijpen. Met geïmproviseerde schepnetten werd de groene smurrie op de kant geschept. Dat moest met een goede, krachtige zwaai gebeuren. Het geluid dat de natte kledder op de oever maakte was: "Flap"! Deze koosnaam is nog lang gebruikt voor deze activiteit. Tot de vijver in evenwicht kwam.

Hard werken, gezellig

Om de week wordt er in tuin gewerkt door vrijwilligers. En ieder jaar worden de vijvers leeg gehaald. Volgens 25 jaar traditie hebben we gezellige, verantwoorde lunches en koffiebreakes...

Waar gehakt wordt, vallen spaanders. Soms doen we zo ontzettend ons best dat een enorme stapel snoeiafval zich opstapelt op de parkeerplaats in de Parkstraat. Ook een manier om de straat te vergroenen!

Decor voor theater

'Wie weet wat er allemaal verscholen ligt, zeven zeemijlen diep, hier op de bodem van de watertuin. Het gaat er hier dan ook niet om hoe ver je kunt komen, maar hoe diep je kunt gaan. Pas als je de bodem raakt, kun je verder omhoog. En zingt water de klank van het ware geheim.'

De Watertuin blijkt een ideaal podium voor allerlei uitvoeringen. Concerten worden er gegeven (niet alleen door kikkers) en theatervoorstellingen. Zo speelt De Plaatsers twee voorstellingen van Spijkerkwarts. Over de scene waarin Ron Miltenburg als poëet uit de vijver opduikt hebben we het nog wel eens: Als we in het najaar weer met onze waadpakken de vijvers in gaan en er borrelt wat omhoog, roepen we 'Ron, je kunt er nu uitkomen hoor!'.

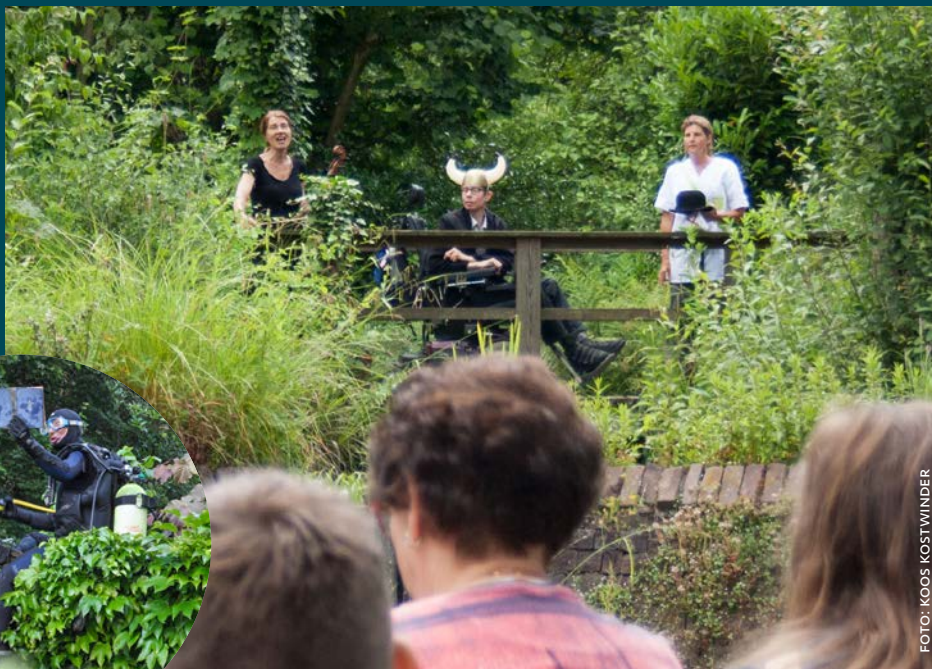

FOTO: KOOS KOSTWINDER

FOTO: ERIK VOS

Kunst in de tuin

Al bij de aanleg meldt zich een beeldend kunstenaar tevens wijkbewoner die gespecialiseerd is in steencreaties, Egon Pieko. Hij stelt voor de voorwand van de betonnen keerwand tussen de vijvers op te metselen. Met hulp van vrijwilligers die klinkers aanvoeren en sorteren komt de fraaie wand als eerste tot stand. De aannemer biedt aan het eind van de werkzaamheden een metalen zitbank naar ontwerp van Ruud-Jan Kokke cadeau aan. Bij de opening krijgt de Watertuin van de gemeente een bedrag voor een entreebord. Kunstenaar en wijkbewoner Carel Lanterst stelt voor de bestaande putdeksel vooraan in de tuin te vervangen door een putdeksel met ingegraveerde tekst. Hij maakt en monteert de nieuwe deksel die de opening van de tuin memoreert.

WATERSCHAAL

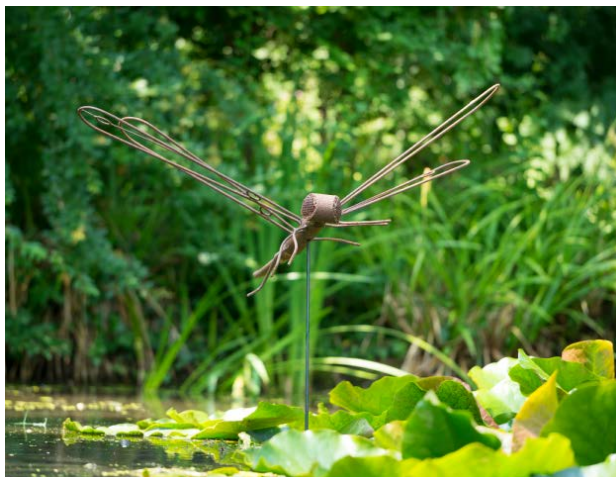
Gaandeweg blijkt dat de zandbak in de tuin niet gebruikt wordt en vervuult. Omdat de gemeente het aantal zandbakken wil verminderen wordt nagedacht over een alternatief dat aansluit bij het karakter van de tuin, met water dus. Beeldend kunstenaar en wijkbewoonster Anjelië Blaauw maakt hiervoor een

ontwerp, bestaande uit twee betonnen schalen. In de onderste staat water, de bovenste zweeft daar als het ware boven. Met hulp van een aantal vrijwilligers wordt de 'Waterschaal' gerealiseerd.

FOTO: HERMAN VAN OMMEN

Ter gelegenheid van het 25 jarig bestaan van de Watertuin zal een libelle van afvalmetaal in de bovenvijver geplaatst worden. Deze is aangeboden door twee buurtbewoners en gemaakt door de smid van het Openluchtmuseum, Hans Sent.

Voorafgaande aan een van de manifestaties van Kunst in Kwartier stelt kunstenaar en omwonende Tom van der Noordt voor om woorden op de hoge achtermuur van de tuin te schilderen. Hij kiest daarvoor een passende selectie uit het gedicht 'Mei' van Gorter. Uiterst nauwkeurig tekent hij de contouren van de letters, daarna kleurt hij ze in.

Voor de toegangspoort ligt een hardstenen dorpel met daar in uitgefreesd WATERTUIN. Dit is een ontwerp van grafisch ontwerper Erik Vos. Hij ontwerpt ook de informatiebordjes. Ook bij de andere tuinen in de wijk zijn in opdracht van de Groengroep dorpels met namen aangebracht.

FOTO: PETER VAN STRALEN

Ik ben een tuinman, niets dan dat – met aarde en met mest bespat – ik buig mij neer, ik richt mij op – ik klem de schoffel en de schop.
Ik wiedz, ik volg mijn diepste wet – als ik de naakte zaailing zet – ik richt mij op, ik buig mij neer – Een tuinman ben ik en niets meer.
Ga ik met donker stram naar huis – de pijn spaart schouderblad noch kruis – Ik waak nog als ik rusten mag – Mijn land, mijn land: het is kort dag.
Delft straks uw spa voor mij de wig – Vergeet waar ik verborgen lig – Voorbij mijn moeite, nood en pijn – Moet er een tuin van sterren zijn.

Ida Gerhardt

Ecologie van de tuin

DE VIJVERS

Met 1500 m² is de Watertuin de grootste binnentuin in wijk. Een kwart daarvan bestaat uit water. De vijvers vullen zich in de loop van het jaar met regenwater. Als het waterpeil van de vijvers teveel daalt (in de zomer) wordt er schoon grondwater opgepompt. Het opgepompte water komt achter de heuvels omhoog en loopt in de bovenste vijver en vervolgens in de onderste vijver.

Het onderhoud van de vijvers gebeurt op het moment dat de jonge salamanders, kikkers en padden redelijk volgroeid zijn, maar vóór dat de overwinteringsperiode begint. Het overgrote deel van het werk bestaat uit het verwijderen van woekerende waterplanten. Er wordt naar gestreefd dat niet meer dan een derde van het wateroppervlak begroeid is met waterplanten. Eén keer per jaar (september) vindt de zogenaamde 'vijverdag' plaats aantal vrijwilligers in waadpakken overtollige waterplanten verwijderen.

PLANTEN EN DIEREN

Bij de aanleg van de Watertuin werd één meter schone grond aangebracht. Dat bood kansen voor de inrichting. Er kon gekozen worden voor verschillende grondsoorten zoals mergel,

Weidebeekjuffer op Moerasaardbei

klei, turf, schraal zand, of juist zwarte grond ten behoeve van de bijbehorende planten en plantengroepen. Deze bodemsoorten zijn richtinggevend voor de plantenkeuzes. Zoals schaduwplanten in de entree en bij de hoge achtermuur, stinzeplanten en kruiden rond de ronde zithoek, krijthellinggrasland op de lage, verharde heuvels en planten van de oeverwallen aan de onder- en bovenvijver. In de vijvers diverse waterplanten en helemaal achterin de tuin ruige bosjes met voorjaarsbloeiers en varens.

BIJZONDERE SOORTEN

De Watertuin is een ecologische tuin en biedt onderdak aan circa 350 plantensoorten waaronder tientallen beschermde planten.

De twee grote vijvers in de tuin hebben een grote aantrekkingskracht op amfibieën: padden, kikkers en salamanders. Je vindt larven van libellen en waterjuffers, waterkevers, poel- en posthoornslakken in de vijvers. Omdat we de amfibieën willen sparen, zwemmen er alleen vegetarische vissen in de vijver. De Zeelt woelt door de zachte modderige bodem, daarom zie je hem zelden.

Gierzwaluwen en vleermuizen scheren over het water om te drinken. Daarnaast vliegen er diverse stadsvogels als heggemus, puttertjes en goudvinken; je ziet ook veel vlinders, hommels en wilde bijen.

▲ Dotterbloem

▼ Zwanebloem

▲ Hondstand

▼ Tongvaren

▲ Parelgras

▼ Éénbes

FOTO'S: ERIK VOS

FOTO'S: ERIK VOS

Honing uit eigen tuin

Het mooiste voorbeeld dat het goed gaat met de vergroening van het Spijkerkwartier is misschien wel de bijenvolken die hun standplaats in de Watertuin hebben. Imker Rob Sekuur (geholpen door onze trouwe Watertuinwerker van het eerste uur Annet) is regelmatig in de tuin te vinden om de kasten te controleren. De honing is te koop in Brasserie Thialf.

Binnentuinen

- 1 Vlindertuin
- 2 Spoortuin
- 3 Posttuin
- 4 Schooltuin
- 5 Sterrentuin
- 6 Bestedelingentuin
- 7 Achtertuin
- 8 Watertuin
- 9 Emmaplantsoen
- 10 Ecologische tuin
- 11 Kruidentuin

Vrijwilligers

In de afgelopen 25 jaar hebben er tientallen bewoners aan en in de Watertuin gewerkt: Annemieke, Germa, Marc, Loet, Annet, Jeanette, Egon, Wardiet, Marieke, Edgard, Paul, Mirjam, Rob, Jelle, Kees, Alfredo, Tom, Beatrice, Leon, Peter, Hans, Puck, Leon, Ursula, Lientje, Rein, Ton, Anjelië, Marleen, Marlies, Yvonne, Hanke, Ilse, Kirsti, Frank, Hans, Leen, Elly, Joesien, Willem, Carel, Jacob, Wim, Adriana, Bart, Erik, Pieter, Paulien, Tonneke, Marcoen, Coen, Anneke M, Anneke V, Petra, Wim en Thijs (en iedereen die we vergeten zijn op te noemen).

Spoorhoek/ Spijkerkwartier

© 2018 Uitgave ter gelegenheid van het 25 jarig jubileum van de Watertuin in het Arnhemse Spijkerviertel.

Samenstelling en redactie: Germa Huijbers, Erik Vos, Paulien Vos | Ontwerp en fotografie: Erik Vos | Overige foto's van: Peter van Stralen, Paulien Vos, Merel Vos, Joep Mannaerts, Herman van Ommen, Gelders Archief e.a. | Dank aan de gebruikte bronnen: Loet van Moll, www.spijkerviertel.net
Financiële bijdragen van Bloembakkenfonds, Groengroep Spijkerviertel, Wijkteam Spijkerviertel | Gedrukt op FSC papier

VOOR MEER FOTO'S KIJK OP www.flickr.com/gp/erikvos/zSf1o1

BEKIJK DE FILM OVER DE AANLEG VAN DE WATERTUIN VAN O.A. RIEN VALK: www.vimeo.com/274079881